IMAGINEA ORAȘULUI CAHUL ÎN LITERATURĂ (IACOB NEGRUZZI, ANDREI CIURUNGA, LEONID NUZBROH ȘI ALȚII)[1]

The image of the city of Cahul in literature (Iacob Negruzzi, Andrei Ciurunga, Leonid Nuzbroh and others)

CZU:821.135.1-94:908(478-21)
10.5281/zenodo.7129585

Elisaveta IOVU
Doctor în filologie, cercetător științific
Centrul de Studii Filologice „E. Coșeriu”, Universitatea de Stat din Moldova
P. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Strășeni
PhD in philology, scientific researcher
„E. Coșeriu” Philological Studies Center Moldova State University
“Mihai Eminescu” Theoretical High School, Straseni
E-mail: iovuelisaveta85@gmail.com
ORCD: 0000-0003-0222-8079

Summary. The city has become a favorite theme for research from the perspective of literary imagology. It is generally attributed a set of characteristics traditionally associated with the country it belongs to. The city is often presented as a concentrated microcosm of its nation. Looking at the city of Cahul, we can highlight a series of imagotypical texts that highlight both a positive and a less positive image of this “city on Frumoasa”. In this context, travel diaries, sketches, poems, letters, etc. are included. Although it was a newer city than the others, Cahul enjoyed special attention right from its foundation. The territory served as an interest for visiting and discovery, delegates, deputies, soldiers came here. The positive images about Cahul as “Ioan Vodă’s city”, “my town”, “the capital of my childhood/ youth”, with acacia in bloom, “quiet city”, a city where one reads perhaps more than in other parts and many others essentially contribute to the romanian and general cultural heritage.

Keywords: The city of Cahul, imagotype, imagotypic text, autoimagology, identity, alterity

Orașul a devenit o temă predilectă pentru cercetările din perspectiva imagologiei literare. Acestuia i se atribuie un set de caracteristici asociate în mod tradițional cu țara din care face parte. El este adesea prezentat ca un microcosmos concentrat al națiunii lui. Precum Viena, Berlin, Veneția sau New York sunt o sinecdocă pentru Austria, Germania, Italia sau America, Chișinăul, Cahulul, Bălțiul și alte orașe reprezintă niște microcosmosuri ale Republicii Moldova. Prin această sinecdocă, de fapt orașul înseamnă mai degrabă o țară/ o societate, decât o etnie sau „națiune”, mai ales în reprezentări mai moderne unde orașul este de obicei văzut ca un spațiu de confluență a mai multor etnii.

Majoritatea textelor care au ca temă/ motiv literar orașul „oferă o aceeași tematică: gustul aristocratic, sensibilitatea exacerbată în fața frumuseții ruinelor, fascinația generată de puterea spirituală a artei”[2], sau spațiul nașterii, copilăriei, întâlnirii îndrăgostiților etc. Precum frumusețea New York-ul și-a găsit reflectare în romanul *Orașul fetelor* (Elizabeth Gilbert) sau din contra ororile unui război dintr-un oraș din Africa, în *O duminică în jurul orașului la Kigali* (Gil Courtemanche), la fel și orașul Cahul se bucură de o atenție deosebită din partea scriitorilor.

Corpusul de texte. Privind orașul Cahul, putem să evidențiem un șir de texte imagotipice[3] care scot în evidență o imagine atât pozitivă, cât și mai puțin pozitivă a acestui „oraș de pe

[1] Articol elaborat în cadrul Programului de stat 20.80009.0807.19 *Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii*.

[2] Georgeta Orian, *Identitate şi alteritate: repere interdisciplinare*, in: *Annales Universitatis Apulensis*, Alba Iulia, nr. 4/2003, tom 3, p. 123-132, p. 120.

[3] D.H. Pageaux, *Literatura generală şi comparată*, București: Polirom, 2000, p. 84.

Frumoasa". În acest context, se înscriu mai multe opere: romane, schițe, piese de teatru, poezii, genul epistolar etc. Însă, în acest articol ne propunem să chestionăm prin grila metodologică a imagologiei următoarele opere: Iacob Negruzzi, schița „Un drum la Cahul" (1893); poeziile lui Leonid Nuzbroh: „Salcâmul din Cahul" și „Poem despre Cahul" (2014); Andrei Ciurunga (Robert Eisenbraun), poezii: „Hai, măi Cahul…", „Te las, Cahul…", „Jertfa cahuleană" etc. Dimitrie Iov „Orașul lui Ion Vodă" (1936); Mihai Eminescu „O tragedie țigănească" (1876); opera istorică „Ioan Vodă cel Cumplit" (1865) a lui B.P. Hasdeu; George Sion, jurnalul „Suvenire de călătorie în Basarabia meridională" (1857); corespondența lui Alexandru Sahia, care și-a adus și ea aportul pentru conturarea unei imagini a localității prin cele trei scrisori trimise de la Cahul unei Renee Caufmann (persoană neidentificată încă), dar și multe altele care au servit ca punct de tangențe cu anumite simboluri, teme sau motive literare reflectate în operele de mai sus.

Textele imagotipice propuse vor fi chestionate după un algoritm de analiză[4], care vizează aspecte, cum ar fi: date generale despre autori și operele lor, ce forme ale discursului (*xenofilie*, *xenofobie*, *xenomanie*) expune autorul, care sunt temele și motive literare abordate, personajul literar și caracterizarea lui morfologică și lexicală, și cel mai important aspect imagotipurile transmise prin intermediul acestora, fie că sunt pozitive sau nu.

Din câte cunoaștem majoritatea scriitorilor/ poeților care au scris/ menționat despre orașul Cahul în operele lor, au avut un contact direct cu acesta, fie sau născut aici (Andrei Ciurunga, Leonid Nuzbroh), fie și-au petrecut copilăria aici (Vasile Conta), fie soarta le-a hărăzit să-și desfășoare serviciul militar aici (Alexandru Sahia) sau alt serviciu (B.P. Hasdeu), ori s-au inspirat din diferite surse și au aflat despre acest orășel frumos (Dimitrie Iov, Mihai Eminescu), dar plin de povești nespuse încă.

Substanța și calitatea acestor texte imagotipice depind în mare parte de împrejurarea în care se află autorul, fie se afla în călătorie (George Sion), fie era departe de acest locușor, iar dorul de localitatea natală l-a determinat să-l imortalizeze în versuri (Andrei Ciurunga, Leonid Nuzbroh). Prin urmare, dacă este un călător/ observator, acesta vrea să vadă de fapt la străin ceea ce-i diferit de el, de poporul lui, iar unele lucruri ce-i par familiare le trece cu vederea, de parcă i s-ar pune „o pată pe retina autorilor"[5], alții prin versurile lor, prin fiecare rând scris despre orașul Cahul, vor să-l simtă mai aproape, dacă soarta le-a predestinat să se afle în altă parte, poate în locuri mult mai străine și ciudate.

În acest context, luate ca termen de comparație, textele imagotipice despre orașul Cahul ar trebui analizate în circumstanțele culturale în care au apărut, deoarece pe ele și-au pus amprenta istoria cu toate caracteristicile sale, iar acestea „ne vor vorbi despre modul în care s-au întâlnit, s-au cunoscut și s-au apropiat popoarele, datorită unei literaturi comparate care se va apleca asupra textelor pentru a ne vorbi despre oameni și care va izbuti, astfel, să nu mai adreseze trecutului sau prezentului întrebări irosite în bezna tăcerii"[6].

Teme și motive literare. Privind abordarea imagologică, corpusul de texte imagotipice propuse se raliază cumva la temele principale ale imagologiei: identitatea sau alteritatea. Alteritatea fiind concepută ca o structură arhetipală, în care oamenii, după cum menționează istoricul român Lucian Boia, trăiesc „într-un joc al alterităților", și acesta „depinde în principal de conceptul de centru şi de mecanismul care uneşte centrul cu periferia."[7] Iar faptul că basarabenii, ca parte a poporului român, trecând de-a lungul istoriei prin diferite procese de deznaționalizare, rusificare și altele, pare la un moment dat mai diferit decât românul de peste Prut.

[4] Elisaveta Iovu-Macari, *Critica imagologică*, in: *Opera literară ca dialog și relație. Noi modele critice: Dialogica, Imagologia, Sociocritica, Critica orientată către cititor, Ergocritica*/ Aliona Grati, Elisaveta Iovu-Macari, Oxana Popa [et al.]. Chișinău: Știința, 2021, p. 115-198.

[5] Klaus Heitman, *Imaginea românilor în spațiul lingvistic german, 1775–1918*. Un studiu imagologic, București: Univers, 1995, p. 81.

[6] Alexandru Duțu, *Modele, imagini, priveliști. Incursiuni în cultura europeană modernă*, Cluj-Napoca: Dacia, 1979, p. 29.

[7] Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, București: Humanitas, 2000, p. 121.

George Sion, scriitor român, participând activ la mișcarea revoluționară din Moldova (1848), a trecut Prutul și nemijlocit prin Basarabia s-a aventurat și pe la Cahul, lăsând impresiile sale în capitolele „*XV. Sosirea la Cagul*", „*XVI. Despre Lipoveni*" și „*XVII. Totul despre Cagul și tierani*" în jurnalul de călătorie menționat mai sus. Din relatările acestuia observăm o ușoară diferențiere dintre narator și locurile vizitate, în care alteritatea își face prezența cu pași mărunți: „Iată cel întâi oraș în care trebuie să vedem urmele civilizației rusești" (***„Suvenire de călătorie în Basarabia meridională"***). Probabil, aceste urme se datorează și faptului că fondatorul orașului Cahul este tot de origine rusă, care era un „om cu gust" după părerea scriitorului român: „Orașul acesta cu moșia cel înconjoară, mare ca de zece mii fălci, fusese proprietate a familiei Bălcești; de la aceasta trecându-l în proprietatea răposatului guvernator rusesc Fiodorov, acesta fondă orașul ce se vede astăzi. După toată probabilitatea fondatorul era un om cu gust. Locul ales pentru așezarea orașului este foarte romantic și desfătător" (***„Suvenire de călătorie în Basarabia meridională"***).

Iacob Negruzzi prin schița „*Un drum la Cahul*" scoate în evidență anumite aspecte care conturează o imagine sinistră a orașului, deși era capitală de județ, nu prea se bucura de o imagine pozitivă din partea călătorilor de peste Prut: „Pe vremea aceea orașul Cahul făcea încă parte din statul Roman. El era capitala de Județ, prin urmare rezidența unei prefecturi și a unui tribunal. E drept că guvernul nu prea avea îngrijiri părintești pentru acest oraș, căci ii trimitea niște funcționari... dar de ce să zic de rău de acești bieți oameni? Destulă pedeapsă era pentru dânșii de a fi surghiuniți la Cahul. Vara îi mâncau țânțarii, iarna n-aveau *ei* ce mânca… și abia la o săptămână odată le venea o căruță de poștă, cu câte o gazetă, arare ori și cu câte o scrisoare din care aflau târziu și îndeobște cu deplină nepăsare ce se mai petrecea prin lume." („***Un drum la Cahul***").

Într-un fel sau altul și poetul român, Alexandru Sahia, unde fusese încorporat în armata română la sfârșitul anului 1932, în regimentul 68 Infanteriei din Cahul, se raliază la ideea că această localitate reprezenta pentru el o mică alteritate, un spațiu pe cât de străin, pe atât și neplăcut: „Sunt exilat aici, în urma activității mele scriitoricești și gazetărești făcute înainte de a intra în armată. Militarii, însă, au găsit de cuviință că, totuși, trebuie să mă pedepsească. Au ales expres cel mai nemernic oraș din toată România" (***Scrisoare, 02 mai, 1933***). Însă, această mică alteritate trece frontierele, și într-o altă scrisoare, cu două luni mai târziu, poetul român mărturisește următoarele: „Aici, în orășelul meu, lucrurile sunt la fel. Crește doar exasperarea mea și dorul după libertate…" (**Scrisoare, 1 iulie 1933**)

Același sentiment și părere o are și prozatorul român Dimitrie Iov, în care orașul capătă semnificația unui spațiu de pedepsire, de măsură de represiune, de sancțiune aspră pentru cei care, probabil, au încălcat legea sau au comis greșeli enorme: „Până acum câțiva ani, Cahulul era un oraș de penitență. Cine merita o pedeapsă, era trimis s-o ispășească aici. Pentru călătorul ce intră întâia oară, întâlnea un fel de sat cu o râpă prăpăstioasă în centru. În zilele ploioase, atunci ca și acum, ca să navighezi prin noroi ai nevoie de niște galoși cu turetci pe care deseori ești nevoit să-i și legi cu sfoară sau cu anumite curele inventate de nevoia locului. Iar vara colbăraie ca la Cahul rar întâlnești. Când pe ulițele largi izbucnește vântul, trâmbe cenușii se înalță, ca niște baloane din care se desprind perdele călătoare" („***Orașul lui Ion Vodă***").

Problema identității și alterității a existat din cele mai vechi timpuri, deoarece mulți s-au întrebat cine suntem Noi? Și cine sunt Ceilalți? Numai că răspunsul la aceste întrebări în fiecare perioadă istorică a fost diferit, în funcție de nivelul de pregătire ai celor interesați. Dar în timp ce practicienii construiesc imaginile pe care le joacă atât identitatea (cine ne place și cum?) și alteritatea (cum suntem diferiți?) oamenii de știință tind să se concentreze numai asupra părții de formare a procesului[8]. Identitatea ca domeniu predilect pentru imagologie (mai exact, *autoimagologie*[9] în cazul dat) este favorizată de literatură, de fapt de toate tipurile de literatură, care

[8] Barbara Czamiawska, Alterity/ Identity Interplay in Image Construction, in: *BARRY: The Sage Handbook of New Approaches to Organization Studies*, 17/1/2008, p. 52.

[9] Elisaveta Iovu, *Imagologia literară: școli, direcții, metode*, Chișinău: Știința, 2021, p. 57.

este profund absorbită în întrebări cu privire la identitate, în special ce este și cum este modelată identitatea? Ținem să precizăm că aceasta este modelată în raport cu modelele de comportament îndeplinind, astfel, un rol social. Cu alte cuvinte, identitatea se concentrează pe tipul social.

Identitatea își găsește reflectare în toate versurile/ poeziile despre Cahul a lui Leonid Nuzbroh, Vasile Conta, Andrei Ciurunga și alții. Poezii ce afirmă cu certitudine că orașul Cahul este un leagăn al celor mai frumoase și dulci amintiri, orașul plin de salcâmi înfloriți, cu „licori de neuitat", cu „livezile în floare", „precum o mamă iubitoare", „capitala copilăriei mele", „orașul tinereții mele", „oraș basarabean", cu copaci înalți și multe altele.

Orașul Cahul pentru Leonid Nuzbroh nu este numai locul unde s-a născut și a copilărit, dar și locul, probabil, cu cele mai frumoase amintiri, deoarece acesta revine de fiecare dată la „salcâmul cu struguri de flori parfumate", care-l îmbăta „cu-o dărnicie-aleasă", la „copacii înalți, cu umbra rotată" și „Puful de plop ce-nălbea drum și casă", iar „de-a lungul Frumoasei din parc dus de gânduri/ Spre banca cea veche mă-ndrept cătinel/ La Lipoveanca din centru cobor, peste podul de scânduri" („***Salcâmul din Cahul***"). Aceeași atmosferă se regăsește și-n poezia *„Poem despre Cahul*", unde casele lui și „livezile în floare" perindă neîncetat în amintirea poetului: „Casele tale și livezile în floare,/ Cahulule, și visele și tot ce crește-n soare/ Legate sunt de soartă și tu ai locul tău/ În viața și-n destinul meu".

Pornind de la simbolismul mamei, în care aceasta reprezintă un început al tuturor începuturilor, un simbol al nașterii și credinței, un protector al vieții și familiei, observăm în poezie că orașul este viu și este asemenea unei mame iubitoare, asemenea unui protector care-l așteaptă să vină mereu acasă: „Doar tu precum o mamă iubitoare / O să m-aştepţi cu nerăbdare, / Mereu nedespărţită de casă şi uşori, / Ani la rând ca pe acele fiice şi feciori/ Ce nu-s de tine mulţumite/ Şi cată-o altă viaţă-n ţări mai fericite./ Tu-aştepţi şi crezi în acea zi/ Şi fiul drumu-ţi va găsi./ La fel cu mine s-a-ntâmplat: / M-ai aşteptat şi am venit cu-adevărat…" ***(„Poem despre Cahul***").

Salutul și adresarea către orașul „viu" și feeric este aproape tributară în versuri, acesta apare ca un prieten adevărat, de care s-a despărțit poetul și care-i duce dorul neîncetat: „*Cahulule, tu mi-ai zburat din gând*"; „*Cahulule, deci cine eşti,/ De veşnic mă nelinişteşti*?"; „*Salut, salut, preascumpul meu/ Ce mult am mai dorit să te văd eu,/ Ce mult mi te-ai schimbat şi ai crescut*" ***(„Poem despre Cahul***") sau într-o altă poezie: „*Salut, cahulenilor. Ce mai nou pe acasă? Cum e timpul? Și oamenii despre ce mai vorbesc*" („***Salcâmul din Cahul***").

În poezia lui Andrei Ciurunga, găsim aceeași atmosferă în care orașul devine un prieten adevărat al poetului: „hai, măi Cahul, dă mâna, măi băiete" („***Hai, măi Cahul***…"), căruia i se destăinui despre dorul de casă: „mă doare fiecare colț de stradă", sau „sfios, eu fug de dorurile grele". Plecarea de acasă și regretele sunt evidențiate cel mai bine în poezia „Jertfă cahuleană", în care „urla pe dealuri moartea cât un munte", iar „la el acasă-n parcul din Cahul,/ Acum poate râd atâtea fete", „acolo poate chip duios de fată/ Se roagă pentru el încet și plânge,/ Și dânsul, înecat aici în sânge,/ N-o s-o mai vadă niciodată… niciodată…".

Când citim sau vorbim despre Cahul sau despre alt oraș din Republica Moldova, observăm că natura face parte din viața românului de aici. Fie că este vorba despre poeziile patriotice, în care poeții cântă despre țară, plai natal sau despre orașele țării, motivul naturii este reflectat prin salcâmul înflorit, plopul, liliacul de asemenea în floare, ceea ce demonstrează comuniunea omului basarabean cu natura: „turcii și moldavii printre flori dormeau" („***Cahul***"), „salcâmii tăi ca niște steaguri" („***Hai, măi Cahul***…"). Chiar și poetul român, Alexandru Sahia a atras atenția asupra florii de liliac, pe care a îndrăgit-o: „A înflorit și aici liliacul. Singura floare a Cahulului. Port toată ziua în buzunare, în mâini – floare de liliac. Dacă aș putea să-ți trimit și dumitale – așa face-o cu toată bucuria. Sunt sigur că ți-ar place. E o floare de un pal obositor – cu petale întinse" (***Scrisoare, 19 mai 1933***).

Privind aranjarea orașului, cu casele sale de odinioară, observăm că nu se diferențiază foarte mult de celelalte localități din Basarabia, însă scriitorii atrag atenția asupra faptului că dacă se investea de mai demult timp în urmă, avea să avem astăzi orașul mult mai dezvoltat și prosper, însă la acea vreme Dimitrie Iov scria: „Cahulul… unul din cele mai noi orașe din Basarabia",

„Dacă ar fi avut Cahulul edilitari cu tragere de inimă, ar avea astăzi trotuare și nu numai o stradă pietruită. Dacă n-ar fi capitală de județ, Cahulul cu indulgență l-am putea numi oraș. În lungimea bulevardelor întâlnești case mai «răsărite», lângă altele acoperite cu stuh. Multe clădiri sunt acoperite cu stuh, păstrând parcă tradiția vechilor așezări moldovenești" („***Orașul lui Ion Vodă***"). Aspectul caselor cu stuh sau din paie este reflectată și-n scrisoarea lui Alexandru Sahia din 1933: „casele majoritatea sunt învelite cu paie", însă „există un cinematograf mut cu filme de acum 15 ani și care rulează numai duminica" (***Scrisoare, 2 mai 1933***), ceea ce demonstrează că localnicii din Cahul, pe lângă o săptămână truditoare, aveau posibilitatea de a se odihni duminica.

La Iacob Negruzzi predomină parcă același aspect atunci când descrie casele orașului Cahul: „casele lor erau mici, strâmte, joase în pod, mai fără ferești și de tot fără sobe" („***Un drum la Cahul***"), iar tribunalul din Cahul nu arăta mai bine: „Prin tribunal trebuie să ne închipuim o căsuță ca toate celelalte din Cahul, numai ceva mai mica și mai murdară" („***Un drum la Cahul***").

Imagotipurile. Luate per ansamblu imaginile despre orașul Cahul nu trec limita unui discurs xenofob sau xenoman, se situează undeva la mijlocul celor două forme de manifestare. Observăm în unele opere că sunt împletite imaginile negative cu cele pozitive. Spre exemplu la Dimitrie Iov orașul Cahul „pare mort comercial", „lâncezește", „nu vrea parcă se izbucnească din conservatorismul înrădăcinat de cursul anilor. Deși la 6 Km de Prutul care-i dă perspectiva de port, nici o mișcare comercială nu intensifica existența lui"; sau orașul care-i pregătește străinului „mâhnitoare surprize", „oraș de penitență. Cine merita o pedeapsă, era trimis s-o ispășească aici", „oraș sedentar, primenirile de călători constituie evenimente. Puțini au curajul să s-aventureze până la Cahul" („***Orașul lui Ion Vodă***").

Însă predomină imaginile pozitive, ceea ce demonstrează că discursul de xenofob al autorului se transformă treptat într-o formă de xenofilie. Aceasta este relevantă în exemplele de mai jos: „oraș liniștit", „numai schimbările de regim tulbură tihna acestui oraș", „plănuit după modelul rusesc cu piețe publice mari și cu bulevarde largi", „se citește în Cahul mai mult ca în alte orașe", „Cahulul și-a păstrat intact caracterul său etnic, limba și obiceiurile", indiferent că s-au adus aici diferiți coloniști, cum ar fi: ruși, bulgari, găgăuzi, nemți, „dar ei au rămas ca niște insule în mijlocul moldovenilor tenace. Nici chiar administrația, de la 1877 până la 1918 n-a putut fi rusificată", mai susține scriitorul român („***Orașul lui Ion Vodă***").

Sintagma „oraș de pe Frumoasa" nu este doar o denumire, dar pe lângă toate acestea scoate în evidență o caracteristică pozitivă a acestui oraș. Frumusețea orașului se datorează, probabil, așezării sale geografice, cu tot ce reprezintă acesta și ceea ce este în jurul lui. Din această perspectivă este văzut și de personajele lui Dimitrie Iov. Un exemplu elocvent în acest sens este atunci când personajul-narator își amintește o discuție cu un domn, în care vorbeau despre frumusețea orașului Cahul: „*Tare frumos e Cahulul…",* „L-am întrebat mirat: Când l-ați văzut? - Într-o noapte din aeroplan" („***Orașul lui Ion Vodă***").

Iar în mărturisirea ce urmează a naratorului-personaj, se scot în evidență nu numai frumusețea acestui oraș, dar și faptul că oamenii de aici sunt harnici și blânzi, calități atribuite românului basarabean încă din cele mai vechi timpuri: „Într-adevăr văzut din aeroplan, Cahulul trebuie să pară foarte frumos. Croit pe bulevarde largi și drepte, de la distanță, pare un oraș în înțelesul măreț al cuvântului. De câtva vreme e luminat cu electricitate și luminat foarte bine. Noaptea are un aspect de feerie, diminuată în liniștea de oraș părăsit. Căci de la orele 9 în sus, țipenie nu tulbură pustiul bulevardelor. Locuitorii se culcă «odată cu găinile» și se scol când aburii dimineții se destramă de pe lacuri…", iar „tânărul Caravasile, un omulean nalt peste măsură și blând ca un moldovean" („***Orașul lui Ion Vodă***").

Imagotipurile despre orașul Cahul, cu toată liniștea lui, cu tot ce are el mai scump și sfânt, sunt accentuate în deznodământul acestei opere a lui Dimitrie Iov, în care forma de xenofilie a discursului își spune parcă verdictul: „Și orașul lui Ion Vodă, rămâne liniștit, cu oamenii lui, cu sărăcia lui, cu străzile lui peste care fâlfâie ceva din stindardul desprins din filele istoriei…" („***Orașul lui Ion Vodă***")

O altă imagine pozitivă de care se bucură orașul și oamenii de aici, este faptul că la Cahul se consideră că se citește poate mai mult, decât în alte părți ale țării. Ca argument scriitorul român mărturisește: „dovada ne-o furnizează librăria Mainescu unde se vând cărți mai multe ca-n alte centre basarabene". Iar Librăria nu arăta ceva deosebit în descrierea lui Dimitrie Iov, reprezenta un loc simplu specific în care apăreau cărțile și se vindeau: „într-o aceeași cameră, în stânga avem librăria cu rafturile ei de cărți și papitărie, iar în dreapta tipografia compusă dintr-o mașină antedeluviană și un culegător specific mașinii" („***Orașul lui Ion Vodă***")

Discursul lui Negruzzi nu se diferențiază foarte mult de cel precedent, însă observăm pe alocuri manifestări ale unei ironii și sarcasm fără margini. De exemplu, într-o formă ironică Iacob Negruzzi prezintă oamenii de la Cahul, anume cei ce jucau un joc numit *preference* și de asemenea, avea o impresie aparte și despre alegătorii din Cahul, ceea ce a dus o faimă mai mult negativă a localității. Jocul de la Cahul a ajuns de poveste la un moment dat: „Orașul Cahul era vestit din două cauze: întâi pentru că locuitorii lui jucau grozav de rău *préférence*. Să joci același joc și vara și iarna, de dimineață până seara și câteodată de cu seara până dimineața și tot să nu-l deprinzi - lucrul e in adevăr de mirat dar e așa. Cahulenii așa de puțin îl știau, încât ajunsese proverbiali. Când în altă parte a țării, cineva făcea vreo greșeală boacănă la *préférence* și tovarășii îi ziceau indignați: «*Joci ca la Cahul*», aceasta era mustrarea cea mai mare ce i se putea face" („***Un drum la Cahul***").

De asemenea, un alt aspect de ironie era prezentat și-n cazul alegerilor, deoarece la Cahul ele erau poate mai deosebite decât în celelalte părți ale Moldovei sau chiar a României în genere: „A doua cauză de celebritate a Cahulului era fabrica sa, nu de obiecte industriale, ci de deputați și senatori", adică indiferent ce-și alegeau cahulenii, numele conducătorului era numit de București, iar telegrama cu toate informațiile necesare, cu numele candidatului care trebuie să câștige și mandatul pecetluit, apăreau fie cu o zi înainte de alegeri, fie în ziua lor, fie după alegeri. Ceea ce-i părea cu adevărat interesant naratorului, era faptul că ei, cahulenii nici nu se supărau pe acest lucru. Însă, personajul-narator al lui Negruzzi recunoaște la un moment dat că și el a devenit deputat la Cahul, exact așa cum menționează mai sus: „Dar uite! Pomenesc de oameni răi și nu bag seama că și eu vorbesc rău de alegătorii din Cahul, eu care am fost ales deputat de dânșii! Dar ! Am fost ales, ba încă în colegiul al IV-lea și aveam și eu mandat iscălit și pecetluit, însă spun drept ca am meritat această despăgubire de la un oraș în care am pățit ceea ce nu pățisem nicăieri. Judece toata lumea!" („***Un drum la Cahul***").

Prin urmare, observăm aproape în întreaga schiță că orașul nu se prea bucură de o imagine pozitivă, deoarece reprezintă o „parte a țării cam părăsită de Dumnezeu" sau într-un alt context „pe la Cahul nefiind sobe care să preschimbe aerul" („***Un drum la Cahul***"), dar cel mai mult este din cauza întâmplării din sala de judecată, în care personajul-narator nu a reușit să-și exercite funcția de apărare tocmai pentru ceea ce venise aici. I se imputa diferite aspecte: ba că nu avea robă, ba că nu avea procură și așa mai departe, lucruri sau nimicuri care se puteau întâmpla doar într-o sală de judecată la Cahul.

Vasile Conta „unul din cei mai activi colaboratori" ai revistei „Junimea", după cum observa colegul său, Iacob Negruzzi, avea un stil de a scrie „limpede, logic, curgător. Nici o singură frază de declamațiune nu se va găsi în cărțile sale. Limba sa este curată și, pe cât se poate într-o materie atât de grea, lipsită de neologisme. Cu toate acestea, el a fost mai mult aprețuit în străinătate decât în patrie."[10] Ținând cont de aprecierea operei lui Vasile Conta, putem trece în revistă despre cea venită însăși din partea Marelui Poet Național, Mihai Eminescu.

Cunoaștem faptul că tânărul Conta venea deseori în vacanțe la Cahul, fie pentru a se bucura de vacanță, fie, după alte surse, pentru a se întrema, deoarece suferea de o boală, care ulterior îl răpune la vârsta de numai 37 ani. Rătăcind prin localitățile de pe malul Prutului, îndrăgostitul de folclor Vasile Conta va elabora o culegere de poezii populare de pe meleagurile cahulene, intitulată „*Cântece basarabene*". Ceea ce ne pare interesant în această poveste este faptul că acesta transmite spre lectură culegerea și lui Mihai Eminescu, care pe atunci se afla la studii la

[10] Iacob Negruzzi, *Vasile Conta,* in: *Scrieri alese*, Chișinău: Știința, 1992, p. 281-283.

Viena. Prin urmare, Eminescu vine cu o apreciere și acest lucru ar trebui de menționat de fiecare dată când vorbim despre orașul Cahul și despre personalitățile de acolo: „Mi-ai trimis, domnule Conta, un prieten sincer ca să mă iau în ceasuri lungi şi plictisitoare. A fost o revelaţie pentru mine Cântecele basarabene. Multe dintre ele seamănă cu cele din Moldova de Sus. Ah! cum aş dori să văd această parte înstrăinată…”[11]

Vorbind despre Marele Poet Național, Mihai Eminescu, putem menționa și faptul că acesta în culegerile sale de folclor are o poveste, intitulată „*O tragedie țigănească*”, conform căreia acțiunea din povestioară se petrece la o moșie din ținutul Cahulului. Povestea are un subiect simplu, în care se specifică că un țigan avea o femeie frumoasă, iar celălalt una urâtă, iar acțiunile lor culminează cu o tragedie, tocmai din cauza că toate acestea se întâmplă aici, în Cahul, adică în Basarabia și nu în Franța. În poveste se menționează: „Curtea cu juraţi va avea a se pronunța: de se întâmplă istoria asta între franțuzii noștri, atunci am fi avut a înregistra: 1. O despărțire; 2. Un duel în care bărbatul legitim cădea mort; 3. Căsătoria între cicisbeo și cucoana văduvită. Dar atuncea unde ar fi deosebirea între o tragedie țigănească și una … franțuzească” („***O tragedie țigănească***”).

„Cahul” ca spațiul desfășurării unei acțiuni este reflectat și-n opera lui B. P. Hașdeu, „*Ioan Vodă cel cumplit*” (*IV. Catastrofa*), unde se petrec lupte împotriva turcilor-tătari. După cum observăm, în opera istorică „Cahul” nu reprezintă o localitate, ci un lac, în jurul căruia au loc de obicei mai multe lupte, datorită așezării sale geografice: „lacul numit Cahul, ale cărui maluri despre răsărit unde se petrece scena, prezintă un creștet ridicat cu mai multe ramuri lăturale, formând văi și vâlcele, sau mai bine amfiteatruri închise fiecare prin câte trei pereți de pământ.” **(„*Ioan Vodă cel cumplit*”).** De fapt, regiunea aceasta era populară încă din cele mai vechi timpuri, deoarece aici prin preajmă se afla cândva un oraș dacic, distrus pe timpuri de macedoneanul Alexandru cel Mare; tot pe aici au trecut perșii lui Dariu Istasp când erau în război cu nomazii sciți; iar împăratul roman Valinte, mai târziu, lupta contra goților; și, de asemenea, tot aici, prin preajma satului Cartal s-au descoperit diferite lucruri prețioase ale unei lumi demult apuse, mai susține scriitorul român, B. P. Hașdeu.

De fapt, „Cahulul”, până a denumi un oraș, inițial era lac, râu, iar locul a fost prielnic pentru desfășurarea unor lupte, numită în istorie „lupta de la Cahul” (1574; 1770). Însă, în lupta de la Cahul din 1574, oastea domnitorului Moldovei Ioan Vodă cel Cumplit suferă înfrângere, iar cea sub conducerea lui Piotr Rumeanțev din 1770 a fost una victorioasă, iar din perspectivă imagologică, aceasta din urmă oferă locului o imagine pozitivă.

Prin urmare, majoritatea imagotipurilor, cât și autoimagotipurile despre orașul Cahul scot în evidență totuși o imagine pozitivă a acestuia, că deși era un oraș mai nou decât celelalte, se bucura chiar de la întemeierea lui de o atenție deosebită din partea unora. Au venit aici delegați, deputați, soldați, deoarece teritoriul a servit drept interes pentru vizitare și descoperire. În alte circumstanțe, orașul a fost locul unde s-au născut, copilărit, îndrăgostit unii din scriitorii/ poeții noștri îndrăgiți. Cu toate acestea, imaginile pozitive, în care apare Cahulul ca „orașul lui Ioan Vodă”, „orășelul meu”, „capitala copilăriei/ tinereții mele”, cu liliacul și salcâmul în floare, „oraș liniștit”, oraș în care se citește poate mai mult decât în alte părți și multe altele. Toate aceste imagotipuri/ autoimagotipuri ale moldoveanului român din partea de sud a țării, contribuie esențial la patrimoniul imaginar cultural român în general.

[11] Ionel Novac, *Junimiști cahuleni*, in: Revista *Luceafărul*: Anul XIII, Nr.8 (152)**,** August 2021. Disponibil online: https://luceafarul.net/junimisti-cahuleni (consultat 15.05.2022).